18/04/2020

“Ω ληστά, βασιλείας έμπορε”

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Καστορίας

Του Σεβ. Μητροπολίτου Καστορίας Σεραφείμ, Υπερτίμου και Εξάρχου Άνω Μακεδονίας

«Σήμερον ο Κύριος ημών Ιησούς Χριστός εν σταυρώ και ημείς εορτήν άγομεν, ίνα μάθης ότι ο σταυρός εορτή και πανήγυρις πνευματική. Πρότερον μεν γαρ ο σταυρός όνομα καταδίκης ην, νυνί δε πράγμα τιμής γέγονε. Πρότερον σύμβολον κατακρίσεως, νυνί δε υπόθεσις σωτηρίας».

Με αυτούς τους λόγους η μεγάλη φωνή της Εκκλησίας, ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος, μας παρουσιάζει το μέγεθος αλλά συγχρόνως μας δίνει και το νόημα της σημερινής μεγάλης ημέρας της πίστεώς μας.

Μεγάλη Παρασκευή και «ημείς εορτήν άγομεν».

Μεγάλη Παρασκευή και ενώπιόν μας ο Σταυρός του Χριστού. Το όργανο της καταδίκης και το σύμβολο της κατακρίσεως έγινε υπόθεση της σωτηρίας μας.

Ο Σταυρός του Χριστού έγινε πρόξενος μυρίων αγαθών.

Ο Σταυρός του Χριστού μας απάλλαξε από την πλάνη της ειδωλολατρίας και μας συμφιλίωσε με τον Θεό, ενώ είχαμε γίνει εχθροί Του.

Ο Σταυρός του Χριστού μας έφερε κοντά στον Θεό και μας έκανε φίλους Του.

«Αυτός εξαφάνισε την έχθρα, αυτός εξασφάλισε την ειρήνη, αυτός έγινε για εμάς θησαυροφυλάκιο απείρων αγαθών». Και συμπληρώνει ο ιερός πατήρ : «Θέλεις να μάθεις κι άλλο κατόρθωμα του Σταυρού; Τον παράδεισο μας άνοιξε σήμερα που ήταν κλεισμένος ... και έβαλε μάλιστα μέσα του τον ληστή ο Θεός, κάνοντας δυό κατορθώματα συγχρόνως. Το πρώτο άνοιξε τον παράδεισο και το δεύτερο έβαλε μέσα τον ληστή».

Επιτρέψτε μου, λοιπόν, αυτήν την αγία ημέρα της πίστεώς μας, σήμερα που όλα θλίβονται κατά την έκφραση του θρήνου του ευσεβούς λαού μας που κάποτε ζούσε το μεγαλείο και την ιερότητα αυτής της ημέρας με όλη την ύπαρξή του, να μαθητεύσουμε για λίγο στο σχολείο του φρικτού Γολγοθά και να διδαχθούμε μαθήματα «νομίμου ληστείας», κατά την έκφραση του Μεγάλου Αθανασίου, από τον ευγνώμονα ληστή.

Ο ληστής, λοιπόν, είναι διδάσκαλός μας.

Ο ληστής, της δικαιοσύνης συνήγορος.

Ο ληστής, ο ομολογητής της Βασιλείας και ζηλωτής και κληρονόμος των Μαρτύρων.

Ο ληστής, ο οποίος μας δίδαξε την επαινουμένη ληστεία.

Ο ληστής, ο οποίος δίδαξε τους ανθρώπους πως η Βασιλεία των Ουρανών ληστεύεται.

Ο ληστής, ο οποίος δικαίως αγόρασε τον Χριστό.

Γι’ αυτό και γεμάτος θαυμασμό θα αναφωνήσει ο στύλος της Ορθοδοξίας, Μέγας Αθανάσιος : «Ω ληστά, βασιλείας έμπορε!».

Πρώτον. Έμπορος ο ληστής.

Ξεπέρασε πάνω στο ξύλο του σταυρού, μέσα σ’ εκείνη την αφόρητη οδύνη, τον φόβο και την ανατριχίλα του θανάτου. Ξεπέρασε ακόμη ολόκληρο τον εαυτό του, αφού τον διέγραψε από το λεξιλόγιο της ζωής. Και όλα αυτά γιατί διέθετε παρρησία, όπως θα πει ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος, δηλαδή την αρετή του θάρρους. «Είδες το θάρρος του επάνω στον σταυρό; Είδες την πίστη του την ώρα της τιμωρίας του και την ευσέβειά του την ώρα του βασανισμού του; … Αυτός δεν ήταν μόνο κύριος του εαυτού του, αλλά αδιαφορούσε για τα βάσανά του και φρόντιζε για τα βάσανα των άλλων και έγινε διδάσκαλος επάνω στον σταυρό και κατακρίνει τον άλλο ληστή και του λέγει : “ούτε τον Θεόν δεν φοβάσαι εσύ;”».

Αυτή η ομολογία του έχει μεγαλύτερη αξία από κάθε άλλη ομολογία, γιατί απλούστατα αυτός ο άνθρωπος δεν απήλαυσε τη διδασκαλία του Χριστού, δεν διδάχθηκε από τα θαύματά Του, δεν Τον συνάντησε Αναστάντα όπως συνέβη με τους Αποστόλους και τους Αγίους. Αυτός Τον είδε μόνο στο έσχατο σημείο της ταπεινώσεως, αιμόφυρτο, ταπεινωμένο, εξουθενωμένο, χωρίς είδος και κάλλος, πάνω στο Ξύλο του Σταυρού. Αυτός Τον αναγνώρισε παθόντα και σταυρωθέντα, κάτι που δεν έγινε από τους ομοεθνείς της εποχής του. Αυτός Τον συνάντησε μέσα στον χώρο της μετανοούσης καρδίας του, Τον πίστεψε τη στιγμή του θανάτου του, γι’ αυτό και Τον ομολόγησε επαναλαμβάνοντας : «μνήσθητί μου, Κύριε, όταν έλθης εν τη βασιλεία σου”. Έτσι, αμέσως από τον σταυρό «εις ουρανόν ανεπήδησεν».

Δεύτερον. Έμπορος ο ληστής.

Από το ύψος του σταυρού βλέπει την ανεξίκακη συμπεριφορά και τη γαλήνη του Εσταυρωμένου Κυρίου του. Τον βλέπει να στέκεται αόργητος, αδιαμαρτύρητος και σιωπηλός και να δείχνει την απροσμέτρητη ανεξικακία Του, ικετεύοντας τον Ουράνιο Πατέρα Του : «πάτερ άφες αυτοίς ου γαρ οίδασι τι ποιούσι». Έτσι, στέκεται κοντά στον Χριστό ως σύντροφος και μοναδική ανθρώπινη παρηγορία τις ώρες της εγκαταλείψεως. Οι μαθητές Του απόντες. Άλλος Τον πρόδωσε και άλλος Τον αρνήθηκε. Γι’ αυτό, ο ληστής αποστομώνει τον έτερο των κρεμασθέντων που Τον βλασφημούσε εκείνες τις φρικτές ώρες, αλλά συγχρόνως εξομολογείται μετά παρρησίας καθώς μας διασώζουν τα ιερά κείμενα της Εκκλησίας μας. Από τον άμβωνα του σταυρού του ομολογεί την αμαρτωλότητά του, λέγοντας πως «ημείς μεν δικαίως· άξια γαρ ων επράξαμεν απολαμβάνομεν», ενώ συγχρόνως ομολογεί την αθωότητα του Σταυρωθέντος : «ούτος δε ουδέν άτοπον έπραξε». Έτσι, από τη μετάνοια οδηγείται στην αληθινή θεογνωσία, στη χριστολογία και στη θεολογία και ως έπαθλο κερδίζει την πολυπόθητη πατρίδα της Βασιλείας των Ουρανών. «Είδες τελεία εξομολόγηση; Είδες πως απαλλάχτηκε από τις αμαρτίες του επάνω στον Σταυρό; … κανείς δεν τον ανάγκασε, κανείς δεν τον πίεσε, αλλά ο ίδιος κατηγόρησε τον εαυτό του … Εξομολογήθηκε και άνοιξε τον Παράδεισο.

Εξομολογήθηκε και απέκτησε τόσο θάρρος, ώστε από ληστής που ήταν να ζητήσει τη Βασιλεία των Ουρανών», θα υπενθυμίσει και πάλι ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος.

Μεγάλη Παρασκευή 2020. Αυτή η δακρύβρεκτη ημέρα δεν μας θυμίζει τίποτε από τις προηγούμενες χρονιές. Δεν ζούμε μέσα στο κλίμα της ορθοδόξου παραδόσεώς μας όπως αυτό βιώθηκε στον τόπο μας χιλιάδες χρόνια τώρα. Η παρουσία της λοιμικής ασθενείας, αυτός ο απρόσκλητος εφιάλτης και άσπονδος εχθρός, μας κρατάει μακριά από τη Θεία Λατρεία προκειμένου να περιφρουρήσουμε το αγαθό της υγείας. Όμως, αυτήν την ημέρα πρέπει να κάνουμε την δική μας αυτοκριτική.

Πέρασαν αιώνες από τότε που, στον φρικτό λόφο του Γολγοθά, ο Υιός του Θεού κινούμενος από αγάπη για τον άνθρωπο, σταυρώθηκε για τη σωτηρία του. Και όμως και τότε και σήμερα, μία μερίδα ανθρώπων φέρονται απέναντί Του με κακότητα, με πάθος και εγωισμό, θέλοντας να μειώσουν τη σημασία της παρουσίας, της διδασκαλίας Του, του σωστικού και θεραπευτικού έργου του πραγματικού σώματός Του, που είναι η αγία μας Εκκλησία. Τον αποξενώνουν μάλιστα από τη θεότητα, Τον κατατάσσουν στην τάξη των κτισμάτων, Του φορτώνουν τα βάρη και τις αδυναμίες τους, Τον συκοφαντούν και Τον βλασφημούν, όπως τότε ο αγνώμων ληστής. Και σκέπτεται κανείς ότι σε τίποτα δεν ωφελεί να λεγόμαστε Χριστιανοί, όταν στην καθημερινή μας πράξη καταπατούμε το έργο Του, δεν συμμετέχουμε στην εν Χριστώ ζωή και φαινόμαστε καλοί και επιτυχημένοι, όμως στην ουσία ως υποκριτές δίνουμε προτεραιότητα στον εγωισμό μας, στα συμφέροντά μας, στην κακότητά μας και σκορπίζουμε απλόχερα το μίσος και τον φθόνο, αλλά και την άρνηση του ονόματός Του. Μπορεί σήμερα να κάνουμε το σημείο του Σταυρού και να δακρύζουμε στον χτύπο της καμπάνας, μετά από λίγο όμως ομολογούμε πως «ουκ οίδαμεν τον άνθρωπον». Ο Χριστός μας θέλει, όχι απλώς συζητητές του ονόματός Του, αλλά ομολογητές όπως ο ευγνώμων ληστής. Αυτός σήμερα μπορεί να ληστέψει με τον δικό του θεϊκό τρόπο και τις δικές μας ψυχές, ώστε μαζί με το «μνήσθητί μου Κύριε», να ακούσουμε την μακαρία φωνή Του : «αμήν λέγω σοι, σήμερον μετ ἐμοῦ έση εν τω παραδείσω».

«Μνήσθητι Εύσπλαχνε και ημών, καθώς εμνημόνευσας του Ληστού, εν τη Βασιλεία των ουρανών».

Κουράγιο, υπομονή και προσευχή!